

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio XV. Solvuntur argumenta aliarum sententiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

sed etiam ut est cognitio Trinitatis.

302. Probatur minor, quia Cognitio non potest esse comprehensiva Deitatis, nisi comprehendat omnem perfectionem intrinsecam ipsius Deitatis, sicque etiam relativam: tunc quia non potest comprehendi Deitas, quin comprehendatur fecunditas ad intra, nempe virtus generativa, & spirativa: tunc etiam, quia perfectiones Personales, licet non includantur in Deitate formaliter, sunt tamen illius proprietates, & perfectiones intrinsecæ, ita ut si Deus non esset Trinus in Personis, non esset æquè perfectus; ergo &c.

303. Probatur secundò, quia Personæ Divinæ non sunt minus fecundæ in ratione objecti terminativi ad terminandam Cognitionem Divinam, quam sunt prædicata absoluta; sed Verbum Divinum procedit formaliter ex cognitione Deitatis, & Attributorum; ergo etiam sic procedit ex Cognitione Deitatis, & Personarum.

304. Probatur tertio, quia aut loquimur de cognitione formali, prout à parte rei est principium per se requisitum ad productionem Verbi: aut de Cognitione, prout concipitur quoad nos terminari ad absoluta præciscendo à relativis: Si primum, cognitio absolutorum, & relativorum est eadem formalissima cognitio absque ulla distinctione virtuali; sed ut est Cognitione Deitatis, & absolutorum est principium per se requisitum ad productionem Verbi; ergo etiam ut est cognitio Personarum: Si secundum; ergo non concipitur adæquate, & ut est perfectissima cognitio, totaque imperfectio est ex parte nostri modi concipiendi; sed Verbum Divinum, ut concipitur perfectissimum, & adæquatum Verbum, necessariò debet concipi, ut procedens ex adæquata, & perfectissima cognitione; ergo &c.

305. Probatur quarto, quia Verbum divinum procedit per se formaliter ex omni perfectione intrinsecâ, & absolutâ cognitionis Paternæ; sed Cognitione Trinitatis dicit in Cognitione Divina aliquam perfectionem intrinsecam, & absolutam, quam Deus non haberet, si Trinitatem non cognosceret; ergo &c.

306. Dico 2. Verbum Divinum procedit formaliter ex cognitione intuitiva, non solum Essentiæ, & Attributorum, sed etiam omnium Personarum. Probatur primò, quia Verbum divinum procedit formaliter ex cognitione Paternâ perfectissimâ; sed perfectissima cognitio, (quando alioqui nihil obstat, quominus talis sit, & ut talis concipiatur,) est intuitiva; ergo &c.

307. Probatur secundò, quia cognitio abstractiva, prout alibi diximus in Logica, aut talis est ob imperfectionem objecti non includentis essentialiter existentiam: aut ob imperfectionem ipsius cognitionis non attingentis objectum ut in se est; sed Cognitione Paterna, ex qua procedit formaliter Verbum, non est abstractiva priori titulo; siquidem existentia est de essentia cuiusque Personæ, & prædicati divini: neque etiam secundo; siquidem Cognitione Paterna ex se habet omnem perfectionem, attingitque objectum ut in se est, & quantum cognoscibile est, cum sit omnium comprehensiva; ergo &c.

308. Probatur tertio, quia Essentia Divina, quæ est veluti species intelligibilis omnium intelligibilium, est propria species Personarum illas representans in ratione objecti, non ut absentes formaliter, sed ut præsentem in eadem duratione; ergo intuitivè; sed Verbum Divinum procedit formaliter ex cognitione Paterna ut representativa Personarum, ut

diximus; ergo procedit ab illa ut intuitivè representativâ.

Advertes hic, quod diximus de Verbo divino, 309. procedere scilicet formaliter ex cognitione omnium, quæ sunt formaliter in Deo, dicendum etiam esse cum proportionem de Spiritu Sancto, nempe procedere formaliter ex Amore omnium, quæ formaliter sunt in Deo; eadem enim in utroque est ratio; nam sicut Verbum Divinum formaliter procedit ex perfectissima cognitione, ita etiam Spiritus Sanctus ex perfectissimo Amore.

SECTIO XV

Solvuntur argumenta aliarum Sententiarum.

ARGUES 1. Verbum Divinum procedit 310. formaliter ex cognitione solius objecti primarii; siquidem, posito objecto primario, intelligitur tota perfectio essentialis Cognitionis; cognitio enim non specificatur ab objecto secundario, & materiali; sed Relationes Divinæ non sunt de objecto primario Cognitionis divinæ; siquidem non cognoscuntur ratione sui, sed Essentiæ, quæ sola est objectum motivum, & formale; objectum autem primarium est illud, ratione cuius cognoscitur secundarium; ergo Verbum divinum non procedit formaliter ex cognitione Personarum. Hoc argumentum tangit difficultatem de acceptione objecti primarii, & secundarii, de quo alibi dicendum, & jam diximus tract. 1. d. 5. num. 11. ideoque minus urget, quia non satis constat de huiusmodi acceptione. Interim.

Resp. primò data majori, negando minorem, ad cuius probationem dicimus, Relationes cognosci ratione sui, saltem quantum est ex parte actus; idem enim actus indivisibiliter terminatur ad Essentiam, & Relationes, prout hæc pertinent ad integritatem Deitatis, suntque illius perfectiones intrinsecæ; licet ex parte objecti Relationes cognoscantur ratione Essentiæ: sic enim, licet figura, & magnitudo cognoscantur ex parte objecti ratione lucidi, & colorati, pertinent tamen ad objectum primarium visionis.

Respondeo secundò negando maiorem: quando enim objectum secundarium tale est, ut pertineat ad intrinsecam perfectionem objecti primarii, & arguat maiorem perfectionem in cognitione, ipsa cognitio per se ad illud terminatur, ita ut si ad illud non terminaretur, non esset æquè perfecta; cum autem Verbum divinum procedat formaliter ex cognitione perfectissima, procedit ex cognitione terminata ad perfectiones relativas; alioqui non procederet ex cognitione perfectissima.

ARGUES 2. Verbum divinum procedit formaliter ex cognitione illius objecti, ex cuius cognitione beatur Pater; sed Pater per se beatur ex cognitione solius absoluti; ergo &c. Respondeo primò, data majori, negando minorem; nam valde probabilis, & communis est opinio asserens, ut diximus loco proximè citato, Relationes divinas pertinere ad objectum essentiale Beatitudinis, saltem respectu Dei; licet enim non sint perfectiones simpliciter simplices, ut diximus, sunt tamen perfectiones intrinsecè integrantes Deitatem, ut in se est in esse reali. Dixi, saltem respectu Dei, quia cum Beatitudo Increata sit longè perfectior, quam

creata, per se, & formaliter perfectiori modo terminatur ad suum objectum, ideoque non solum ad absoluta, sed etiam ad relativa terminatur.

314. Respondeo secundò juxta opinionem asserentem, sola absoluta constituere objectum essentiale Beatitudinis, negando majorem; diversa ratio est, quia cognitio, prout est beatifica, attenditur penes objectum simpliciter satisfativum, quale est solum absolutum: at verò cognitio, prout est principium Verbi, attenditur penes objectum per se representabile; cum autem Relationes sint etiam representabiles, ex earum etiam cognitione formaliter procedit Verbum, ut sit perfectissimum.

315. Argues 3. Verbum Divinum per se formaliter procedit ex eorum cognitione, ex quorum cognitione procedit ut Imago; sed non procedit ut Imago sui, neque Spiritus Sancti, ut diximus; ergo neque ex sui, & Spiritus Sancti cognitione procedit. Respondeo distinguendo majorem: ex quorum cognitione procedit ut Imago Patris; concedo majorem: ut Imago alterius objecti cogniti; nego majorem. Unde concessa minori, negamus consequentiam; nam procedere per se ex cognitione sui, & Spiritus Sancti, non est procedere à se, & ab Spiritu Sancto, quod requiritur ad rationem Imaginis, ut supra diximus, sed est procedere à Patre ut cognoscente Filium, & Spiritum Sanctum, sicque ab eorum cognitione procedit formaliter.

316. Instabis: Objectum est principium cognitionis, ad quam concurrunt; ergo si Verbum procedit proximè ex cognitione sui, & Spiritus Sancti in ratione objecti, procedit etiam remotè à se, & ab Spiritu Sancto; consequenterque ut eorum Imago, quod negavimus. Respondeo antecedens esse universaliter falsum, maximè in divinis; siquidem cognitio Divina non accipit ab objecto vim representativam, cum ex se sit ipsa essentialis omnium representatio. Unde respectu cognitionis Paternæ Filius, & Spiritus Sanctus non habent se ut principium, sed ut terminus. Dixi *maximè in divinis*, quia etiam in creatis non omnis cognitio procedit ab objecto adequato, ut patet in cognitione reflexa supra se ipsam, quæ licet habeat se ipsam pro objecto, à se ipsa tamen non procedit, neque est sui imago, sed tantum representatio.

317. Argues 4. Quamvis non produceretur Spiritus Sanctus, adhuc produceretur Verbum; siquidem cum Spiritus Sanctus sit origine posterior Verbo, antequam intelligatur Spiritus Sanctus, jam perfectè, & adequatè intelligitur Verbum independentè ab illo; ergo Verbum non procedit per se ex cognitione Spiritus Sancti; siquidem si non esset Spiritus Sanctus, non esset ejus cognitio, cum tamen adhuc esset Verbum.

318. Respondeo falsò supponere, si non esset Spiritus Sanctus, adhuc processurum hoc idem Verbum ab hoc eodem Patre; nam in ea suppositione impossibili neque Pater cognosceret Spiritum Sanctum, sicque non haberet eandem cognitionem, quam nunc habet, consequenterque neque eandem essentiam; neque Verbum esset expressivum Spiritus Sancti; consequenterque non haberet idem principium, sive cognitionem à qua procederet, ac proinde non esset idem Verbum. Unde ad probationem dicimus, antequam intelligatur Spiritus Sanctus originativè, intelligi perfectè, & adequatè Verbum originativè; non tamen antequam intelligatur Spiritus Sanctus objectivè, & terminativè; neque enim simultas, aut prioritas

in ratione objecti, tollit posterioritatem originis, ut ex dicendis constabit.

Inferes: Ergo idèd Verbum est, quia est Spiritus Sanctus; consequenterque processio Verbi pendet ab Spiritu Sancto. Respondeo hanc instantiam non habere majorem difficultatem in verbo, quam in ipsa Cognitione Divina; siquidem cum hæc repræsentet Spiritum Sanctum, etiam argui potest: *Ergo idèd cognitio Divina est, quia est Spiritus Sanctus.* Ad hanc igitur equivocationem dicimus, idèd Verbum est, quia est Spiritus Sanctus objectivè, seu terminativè; concedo illationem; quia est Spiritus Sanctus originativè; nego illationem: Unde per illos terminos solum significatur connexio cognitionis cum objecto, & contra; non autem processio aliqua in ratione principii, & principiati.

Argues 5. Specialiter contra secundam conclusionem: cognitio intuitiva terminatur ad objectum in se existens; sed in eo priori, in quo Pater est principium Verbi; Verbum, & Spiritus Sanctus nondum intelliguntur in se existere; ergo in illo priori nondum intelligitur cognitio intuitiva Verbi, & Spiritus Sancti; consequenterque Verbum non procedit formaliter ex eorum cognitione intuitiva. Probatur Minor, in qua est vis argumenti, nam in primis Verbum non intelligitur in se existens, nisi in eo signo, in quo intelligitur productum; in eo autem priori, in quo Pater est prior Verbo, Verbum non intelligitur productum. Deinde quoad Spiritum Sanctum, cum processio Verbi sit prior processione Spiritus Sancti, in eo priori, in quo Pater gignit Verbum, non potest intelligi existens Spiritus Sanctus; alioqui intelligerentur in se existentes, antequam producti; ergo &c.

Advertendum est primò, hoc argumentum continere duplicem fallaciam: Prima est, quia confundit prioritatem, & posterioritatem originis, seu à quo cum prioritate, & posterioritate durationis, seu in quo. Secunda est, quia arguit ex nostro imperfecto modo cognoscendi ad objectum, ut est in se, quod ut evites.

Advertendum est secundò, prioritatem, & posterioritatem originis non tollere simultatem durationis; siquidem solum consistit in eo, quod unum ab alio procedat, non tamen è contra, quod stare potest cum eo, quod utrumque in omni signo durationis coexistat; semper tamen unum ab alio procedendo, ut cernitur in causa, & effectu creatis, quæ in eodem instanti reali, in quo causa producit effectum sunt simul duratione reali, licet causa sit prior realiter prioritate originis, quia scilicet ita sunt simul causa, & effectus, actio, & terminus, ut hic procedat per actionem ab illa, non tamen è contra. Advertendum est tertio, processione Verbi à suo principio esse independentem à nostro modo concipiendi, & potius accommodandam esse nostram conceptionem processioni Verbi, quam Verbum nostræ conceptioni. His positis.

Respondeo primò ad argumentum, concessa majori, distinguendo minorem: in eo priori, quo Pater est principium Verbi, non dum intelliguntur Verbum, & Spiritus Sanctus in se existere, tanquam in priori à quo originis; concedo minorem: tanquam in priori in quo durationis; nego minorem. Unde ad probationem concedimus, Verbum, & Spiritum Sanctum non intelligi existentes, nisi in eo signo, in quo intelliguntur producti; in omni autem signo durationis intelliguntur producti; siquidem prioritas originis solum facit, ut non

non habeant rationem principii producentis, sed termini producti, quod non tollit simultatem existentiam, ut patet ex dictis; sicque Patrem esse priorem Verbo, & utrumque Spiritu Sancto, nihil aliud est, quam Patrem esse principium Verbi, & utrumque Spiritus Sancti, non tamen è contra: in omni autem signo, in quo Pater concipitur ut produciens, debet concipi Filius ut productus; & in omni, in quo Pater, & Filius sunt produciens, Spiritus Sanctus est productus; ex quo patet absolute fundamento ex parte Dei concipi à nobis prioritatem, & posterioritatem durationis, cum hæc non colligatur ex prioritate originis. Quia tamen aliqui admittunt in Deo inter divinas Personas prioritatem, & posterioritatem durationis, seu in quo per rationem saltem quoad nos.

324. Respondeo secundò distinguendo majorem: cognitio intuitiva terminatur ad objectum in se existens pro eo signo, in quo existit, aut existet; concedo majorem: in se existens in omni signo; nego majorem. Similiter distinguo minorem: in eo priori, quo Pater est principium Verbi, Verbum, & Spiritus Sanctus non intelliguntur in se existentes pro eodem signo priori, nempe Patris; transeat minor: pro posteriori signo, nempe Filii, & Spiritus Sancti; nego minorem: hoc autem sufficit ad rationem notitiæ intuitivæ.

325. Patet, quia cognitio, quam Deus habet ab æterno de futuris, est intuitiva, prout terminatur ad eorum existentiam; & tamen hæc non est ab æterno, sed est, aut erit pro sua determinatâ differentia, & posterioritate temporis; ergo similiter de Cognitione Patris respectu Filii, & Spiritus Sancti, prout diximus. Idem cum proportionem dici solet de cognitione, quam Deus, prout præscindit à Personis, easque concipitur antecedere, habet de ipsis Personis Divinis, quæ est intuitiva, quatenus terminatur ad ipsas Personas ut existentes, non pro priori signo Deitatis, sed pro posteriori Personarum. Et juxta hunc modum dicendi admittunt aliqui, posse Personam productam concipi ut virtualiter futuram quoad nos respectu Personæ producentis. Sed de hoc jam alibi in Logica tract. 4. d. 3. à num. 134.

S E C T I O. XVI.

Virum Verbum Divinum procedat formaliter ex Cognitione Creaturarum?

326. **A**CTENUS diximus, Verbum Divinum procedere formaliter per se ex cognitione omnium, quæ sunt formaliter in Deo; videndum nunc est; utrum etiam sic procedat ex cognitione eorum, quæ in Deo sunt eminenter? Cum autem quæ in Deo continentur eminenter sint creaturæ, quarum alie sunt possibiles, alie futuræ, & alie existentes, in hac Sectione solum erit quæstio de Cognitione possibilem; in sequenti autem de cognitione aliarum: Sit igitur

327. Difficultas 1. Utrum Verbum Divinum procedat per se formaliter ex cognitione creaturarum possibilem? Affirmative. Ita D. Thom. 1. p. q. 34. art. 1. ad 3. & 4. contr. gent. cap. 13. D. Bonav. in 1. dist. 27. p. 2. art. 1. q. 2. Richard. ibid. art. 2. q. 3. Egid. art. ult. q. 4. Gabr. in 1. dist. 27. q. 3. art. 3.

dub. 1. conclus. 2. Ferrar. 4. contr. gent. cap. 13. Caier. 1. p. q. 34. art. 3. Bannez. Zumel. P. Molin. ibid. P. Valent. 1. p. q. 7. de Trinit. punct. 2. P. Soav. lib. 9. de Trinit. cap. 6. n. 4. quos citat, & sequitur P. Ruiz d. 63. de Trinit. sect. 1. n. 3. & 4. P. Granad. 1. p. tract. 9. d. 6. n. 5. P. Amicus 1. p. d. 26. sect. 4. n. 126. P. Tanner. d. 4. q. 4. dub. 3. n. 14. P. Preposita 1. p. q. 34. art. 3. dub. 3. n. 23. P. Arriaga d. 52. sect. 4. n. 18. P. Zuniga d. 6. dub. 6. P. Compton. tom. 1. d. 64. sect. 6. n. 1. P. Martin. d. 24. sect. 6. P. Becan. de Trinit. cap. 5. P. Rhodex tom. 1. d. 6. q. 2. sect. 5. S. 2. & alii.

Probatur primò ex D. August. lib. 15. de Trinit. cap. 13. & 4. ubi inter alia dicit, Verbum Divinum esse de omnibus, quæ sunt in Scientia Dei: ubi particula de denotat formalem rationem procedendi; sic enim dicitur esse de substantia, de Memoria fecunda Patris, &c. Accedit D. Ansel. in Monolog. cap. 30. ubi cum dicat, Verbum non requirere creaturas futuras, dicit tamen simpliciter representare creaturas, quasi dicat, requirere possibiles; alioqui eas non representaret.

329. Probatur secundò, quia Verbum Divinum procedit formaliter ex cognitione adæquatæ, & perfectissimè comprehensiva, ut comprehensiva Deitatis; siquidem procedit ex cognitione adæquatæ infinita, & illimitata; alioqui non esset verbum infinitum, & illimitatum; cognitio autem infinita, & illimitata Dei includit in suo conceptu formaliter rationem comprehensivæ; sed Verbum Divinum non procederet per se formaliter ex cognitione comprehensivâ, ut comprehensivâ Deitatis, nisi procederet formaliter ex cognitione possibilem; ergo &c. Probatur Minor, quia cognitio possibilem includitur formaliter in adæquatâ comprehensione Deitatis: tum quia adæquata comprehensio Deitatis includit adæquatam comprehensionem Omnipotentia, & Idæarum Divinarum; hæc autem non possunt perfectè comprehendere, nisi comprehensio possibilem; cognitio enim comprehensiva causæ includit cognitionem effectus: tum etiam quia cognitio adæquatæ, & perfectè comprehensiva includit cognitionem omnium, quæ in objecto comprehenso sunt & formaliter, & eminenter; alioqui non esset illius comprehensiva; sed in Deitate continentur eminenter possibilia; ergo &c.

330. Probatur tertio, quia cognitio possibilem dicitur in Cognitione Divinâ perfectionem intrinsecam absolutam, & simpliciter simplicem; sed Verbum procedit formaliter ex Cognitione includente omnem perfectionem absolutam in genere cognitionis; alioqui non procederet formaliter cum omni perfectione simpliciter, quæ est in Scientia Patris; neque esset per se adæquatum verbum notitiæ Patris dicentis; ergo &c. Probatur Major: Primò, quia licet possibilia secundum se sint extra Deum, illorum tamen representatio est perfectio Dei intrinseca, & absoluta; sicut eorum potentia productiva, & continentia eminentialis est perfectio Dei intrinseca; ergo &c. Secundò, quia, ut alibi jam diximus in Philosophia, non ideo creaturæ continentur in Omnipotentia; & representantur in Idæis Divinis, quia sunt absolute possibiles; imò ideo sunt possibiles absolute, quia continentur in Omnipotentia, & in Idæis Divinis representantur; nam si non ita continentur, neque representarentur, essent simpliciter impossibiles; ergo illa continentia, & representatio dicitur intrinsecam perfectionem in Deo, quæ si non daretur, neque Cognitione Divina, neque Verbum

Divinum